

1) תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף קז עמוד ב

(דברים ז') והסיר ה' ממך כל חלי, אמר רב: זו עין. רב לטעמיה, דרב סליק לבי קברי, עבד מאי דעבד. אמר: תשעין ותשעה בעין רעה, ואחד בדרך ארץ.

2) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ב עמוד ב

אמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב: אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה

3) רש"י מסכת בבא בתרא דף ב עמוד ב

אסור לאדם שיעמוד כו' - שלא יזיקנו בעין רעה.

4) אור החיים במדבר פרק כג (ח)

יש להעיר בעיקר הדבר של האיש המקולל, ממה נפשך אם הוא חייב כפי הדין רעה הבאה עליו באמצעות הקללה על כל פנים לא ינצל ממנה גם כי לא יקולל, ואם הוא כפי משפט אלקים לא עשה דבר שיתחייב עליו ביאת הרע קללתו תשוב על ראש המקלל, בשלמא הברכה לפי שמדה טובה מרובה, גם לעשות ה' רצון ידידו לברך המתברכים מהם במדת החסד תקובל ברכתו גם למי שאינו ראוי לה כמו מעשיו, מה שאין כן מדה רעה כי לא יריע ה' לאדם חנם חס ושלו: אכן עיקר הדבר הוא לפי שמדתו יתברך להאריך אפו לעוברי רצונו בין לצדיק כשיחטא בין לרשע הגם שירצה לחטוא, ומדה זו היא אחת מי"ג מדות רחמים שנאמרו למשה ונוהגת תמיד זולת בעת אשר יזעום ה' דכתיב כי רגע באפו (תהלים ל) אז מתגברים הדינים על הנתבע במשפט באותו זמן ולא תתנהג מדה זו של ארך אפים, וכמו כן כשיקלל אדם את חבירו תשוב הקללה שעונותיו אשר ה' מאריך לו אפו עליהם ימהר ליפרע ממנו, אבל אם אין לו עון לא תועיל קללת המקלל כלום:

5) מהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות דף נה עמוד ב

כמו שמצינו שיש כח בנפש האדם לפעול בעינו לטוב כדכתי' טוב עין הוא יבורך וכן בהפך ברע עין כבלעם ובכמה מקומות וכיוצא בזה בדבורו הקל כדאמרי' (לעיל ז.) אל תהא ברכת הדיוט כו' ואל תהא קללת הדיוט קלה בעיניך (מגילה טו. כח. ב"ק צג).

6) מכתב מאליהו ח"ג ד' 413

וכן עין הרע מהני בחינת קללה להפעיל את מידת הדין הקשה אמרו רז"ל בעירובין סד א כי מי שנתעשר צריך לעשות מצוה בממונו לבל תשלוט בו עין הרע ועוד בכמה מקומות מצינו מדבר עין הרע אבל מהו זה וכפי הדברים ההם ברור כי באמת זה שמקנא בחבירו הרי הוא מתחייב בעצמו בצערו וזהו מה שכתוב משלי יד ל "רקב עצמות קנאה" אבל זה שעל ידו היה לחבירו צער של קנאה הוא גם כל נענש ויכול להפסיד את עשרו וצריך שיגינו עליו מצוות בפני הפורעניות נפלא הדבר מאד

7) בראשית פרק כא פסוק יז

וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיִּקַּח לְחֶם וְחֶמֶת מִיַּם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שָׁם עַל שְׂכָמָהּ וְאֵת הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחָהּ וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֵעַ בְּמִדְבָּר בְּאֵר שָׁבַע:

8) רש"י בראשית פרק כא פסוק יז

ואת הילד - אף הילד שם על שכמה, שהכניסה בו שרה עין רעה ואחזתו חמה ולא יכול לילך ברגליו:

9) מזרחי על בראשית פרק כא פסוק יד

שהכניסה בו שרה עין הרע ואחזתו חמה. והא דאמרינן בפרק הפועלים, "עד יעקב לא הוה חולשא", צריך לומר דמייירי בחולשא דבידי שמים, אבל חולשא על ידי אדם הוה. אבל אין לומר דהתם בחולשא דמיתה קא מייירי, אבל חולשא שאינה של מיתה הוה, שהרי אמרו, "עד דאתא אלישע לא הוה דחליש ואיתפח, אתא אלישע בעא רחמי ואיתפח".

10) אברבנאל על שמואל ב - פרק כד

השנית שענין היזק עין הרע כמו שכתב הפלוסוף הוא, שיצאו מן העין קצת אידים מהמותרים אשר ידחם הטבע, וזה מהאיש בעל הנפש הרעה הקנאית, ולארסיות אותם האידיים יפעלו בדברים המוכנים לקבול אותו הפעל עד שיתכן שימיתו אנשים בהבטתם, וזהו סבת הנגף המגיע מן המנין. והנה יתפעלו ממנו קצת אנשים זולת קצת, מפני חלוף הכנת המקבלים ההם, והוא מבואר שהעין הוא האבר היותר מזיק בזה להבטתו הארסיית, וכמו שזכרו מהאפעה שימית כל אדם בראותו פניו. וכתב החכם שהמראה החדשה אם תסתכל בה האשה בוסתה יתראה בה מיד כתם דם ישאר רשומו זמן מוחש, וכן יזיק העין הרע בכל שאר הדברים הנראים, אבל ההיזק היותר עצום הוא כשתהיה ההבטה אל פני הנראה ויכנס ארסיותה בעיני הנראה ובאזניו ומדרך האף והפה, באופן שיוכל להזיק משם אל המוח להיותו השכן היותר קרוב. ולזאת הסבה לא היו מקפידים החכמים הראשונים אם היו הדברים הנמנים אבר מן האנשים מבלעדי הפנים, כאלו תאמר אצבעותיהם, כי האברים אינם נכונים לאותו היזק, וכבר תמצא זה כמו שהיו עושין בהטילם גורל מי יעשה אחת מן העבודות הנעשות במקדש לפי מה שהתבאר במסכת יומא (פ"ב כ"ב ע"ב), שהיה מוציא כל אחד מהם אצבעו והיו מונין האצבעות ולא היו חוששין לזה, כי הסכנה כלה כשתהיה ההבטה בפנים, כי שם מקומות יפעלו בהם אלו האידיים בקלות ויוכלו לבא אל המוח

11) תוספת ברכה פרשת בלק

ויען כי יש אנשים אשר לא ליבם הולך להאמין בכוח שליטת עין מאדם רע ובפעולתה להרע, לא אמנע מלהעתיק לכאן ספור נאמן מענין זה, מעלילה ממשית שנראית ונתאמתה כמו ממש לעינינו. ואספר את הדברים כמו שהם נכתבו במקורם הראשון בעיתון רוסי illiustriowni mir לשנת המדינה 1881, גליונות 3-2 יסופר, כי בעת ההיא חקרו בעולם המדעים דבר אפשרות פעולה ממשית מהבטה עמוקה מן עין רעה, ועשו בחינה בזה בבית תחכמוני בפ"ב. כי בעת ההיא נדון שם איש אחד למיתה, ותבקש האקדמיה למדעים שם מהממשלה למסור לרשותה את האיש הזה לעשות עמו בחינה מדעית בענין זה עפ"י אופנים שתמצא לתכלית זו. ויקחו את האיש הזה וירעיבו אותו במשך שלושה ימים רצופים, ואחר כך הניחו לנגד עיניו ככר לחם, באופן שיוכל רק לראותו ולא להשיגו. ובראות האיש את הככר שלח בו חיצי עיניו בהבטה עמוקה מרוב צערו מרעבונו עד כי נלאה נשוא צערו ותאחזנו בולמוס. ואחרי כן חתכו את הככר ומצאו, כי מלא רעלים וארסים חזקים. ויחליטו החכמים, כי זה פרי ההבטה העמוקה של האיש. אשר מרוב צערו וכעסו על אשר לא יכל לקחת את הככר הגיח לתוכו חיצי ארסו. ומזה באו החכמים לידי החלטה, כי אמנם יש בכוח ארסי בעין כמו שיש בכח עלעקטרי והמגנטי וההיפנוטווי, אעפ"י שלא נראה אותם בחוש, אבל בכח פעולתם אין ספק. ע"כ דברי העיתון הנ"ל

12) OCULUS FASCINUS (FASCINATION, EVIL EYE) BENJAMIN L. GORDON, M.D. Arch Ophthalm. 1937;17(2):290-319

A striking illustration of the belief that food may be poisoned by the glance of the fascinator was reported in the Russian paper *Illustriravanski Mir* in 1881: "The Russian government turned over a convict sentenced to die to the Academy of Science for the purpose of testing the powers of evil eye. The prisoner was starved for three days during which a loaf of bread was placed in front of him of which he was unable to partake. At the end of the third day, the bread was examined and found to contain a poisonous substance." While this story does not prove anything as the bread might have been spoiled by being kept a damp cell for three days, the fact that a paper would print it shows the readiness of the public to believe, even in modern times, in supernatural powers of the eye

13 תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קי עמוד ב

כללא דמילתא : כל דקפיד - קפדי בהדיה, ודלא קפיד - לא קפדי בהדיה

14 רשב"ם מסכת פסחים דף קי עמוד ב

כל דקפיד. יותר מדאי קפדי בהדיה השדים להזיקו ודלא קפיד כ"כ לא קפדי בהדיה להזיקו ומיהו למיחש מיבעי אפילו מאן דלא קפיד דלא קפדינן בהדיה דאי תימא דלא קפדי בהדיה כלל א"כ זוגות למה נזכרו בגמרא כך היה להם לחכמים לומר לא יזהר אדם בזוגות דלא ליקפדו בהדיה :

15 שו"ת אגרות משה חלק אה"ע ג סימן כו

בענין עין הרע ודאי יש לחוש אבל אין להקפיד הרבה כי בדברים כאלו הכלל מאן דלא קפיד לא קפדינן בהדיה, כהא דמצינו בזוגות בפסחים דף ק"י. אבל איני רואה בזה שאשה צעירה שהוא כדרך העולם להתעבר שיהיה שייך עין הרע ואין להקפיד בזה.

16 תורה תמימה הערות במדבר פרק כג

(יב) ר"ל כל שעוסק בנחושים ורואה בכל דבר ענין ניחוש, הניחוש רודף אחריו, כי מטבע האדם כך הוא, שכל מה שמשקיע דעתו ברעיון אחד ומאמין בו אותו הרעיון רודף אחריו, ומטרידו בכל הלכותיו ומעשיו והגיוניו. ונראה דזהו הפירוש מ"ש בפסחים ק"י ב' מאן דקפיד קפדינן בהדיה, יעו"ש. ובירושלמי שבת פ"ו ה"ט הלשון כל המנחש סופו לבא עליו, והכונה אחת היא כמשי"כ ודריש לא כמו דכתיב לו בוא"ו, והוא ע"ד רמז וסימן וכמשי"כ :

17 עין הרע בעין היהדות (ד' 604)

לכבוד הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א

שאלה : נפוץ בעניין עין הרע כי מי שאינו חושש הימנה אינה מזיקה אותו, ואסמכוה על הא דאמרינן במסכת פסחים דף קי ע"ב לענין זוגות : "כללא דמילתא כל דקפיד קפדי בהדיה ודלא קפיד לא קפדי בהדיה" אלא שלכאורה אינו עניין לעין הרע דהתם מיירי לענין שדים וכפי שפירש הרשב"ם שם שכך דרכם של השדים שמי שאינו חושש מהם אינם מזיקים לו. מכל מקום, האם נכונה האמרה? ומה מקורה?

והשיב הגר"ח קנייבסקי : אין שייך לעין הרע. לא שמעתי ואינו נכון!

18 שו"ת מהרי"ל סימן סד

והא ודאי פשיטא שאין להם לירא לאותן שהוריהן בחיים מלומר קדיש או להתפלל במוצאי שבתות, דאדרבה שפיר קעבדו וקורת רוח למתים בהארכת ברכו במוצאי שבת כמו שכתב הא"ז (או"ז ח"ב ה' מוצאי שבת סוף סי' פ"ט). מיהו אם אביו ואמו מקפדין ישמע להם כמו שכתוב בתשב"ץ (סי' תכ"ה).

19 שולחן ערוך אורח חיים סימן קמא סעיף ו

יכולים לקרות ב' אחים זה אחר זה והבן אחר האב, ואין מניחים אלא (יט) בשביל עין הרע; ואפי' אם א' הוא השביעי וא' הוא המפטיך, לא יקראו השני בשמו משום עין הרע (מהרי"ל).

20 משנה ברורה סימן קמא ס"ק יט

בשביל עין הרע - ואין נ"מ בין אחים מן האב או מן האם ואפילו אומרים שאין מקפידים על עין הרע ויש שמחמירין אפילו אב עם בן בנו משום עינא בישא ובמקום הצורך יש להתיר עם בן בנו :